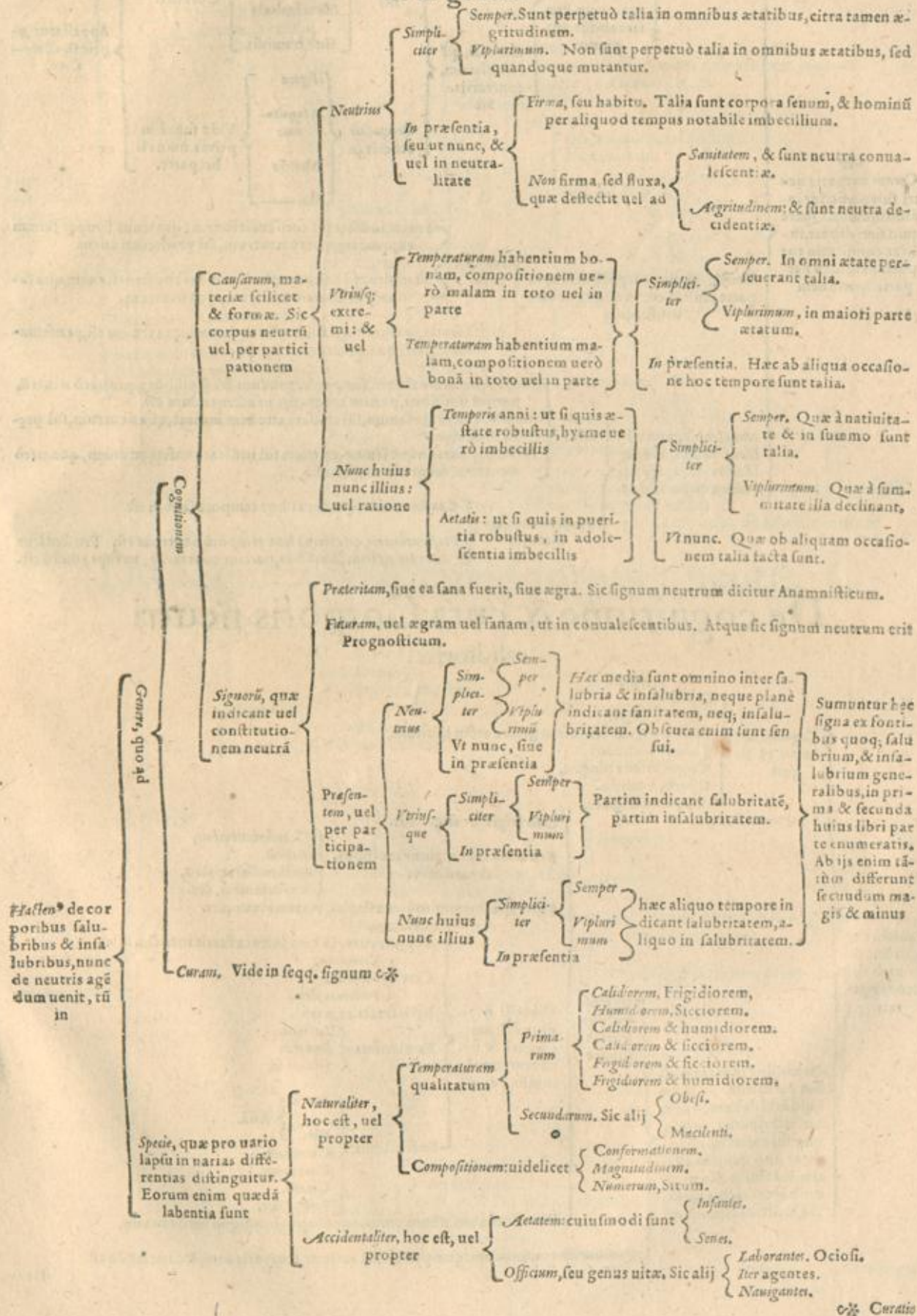

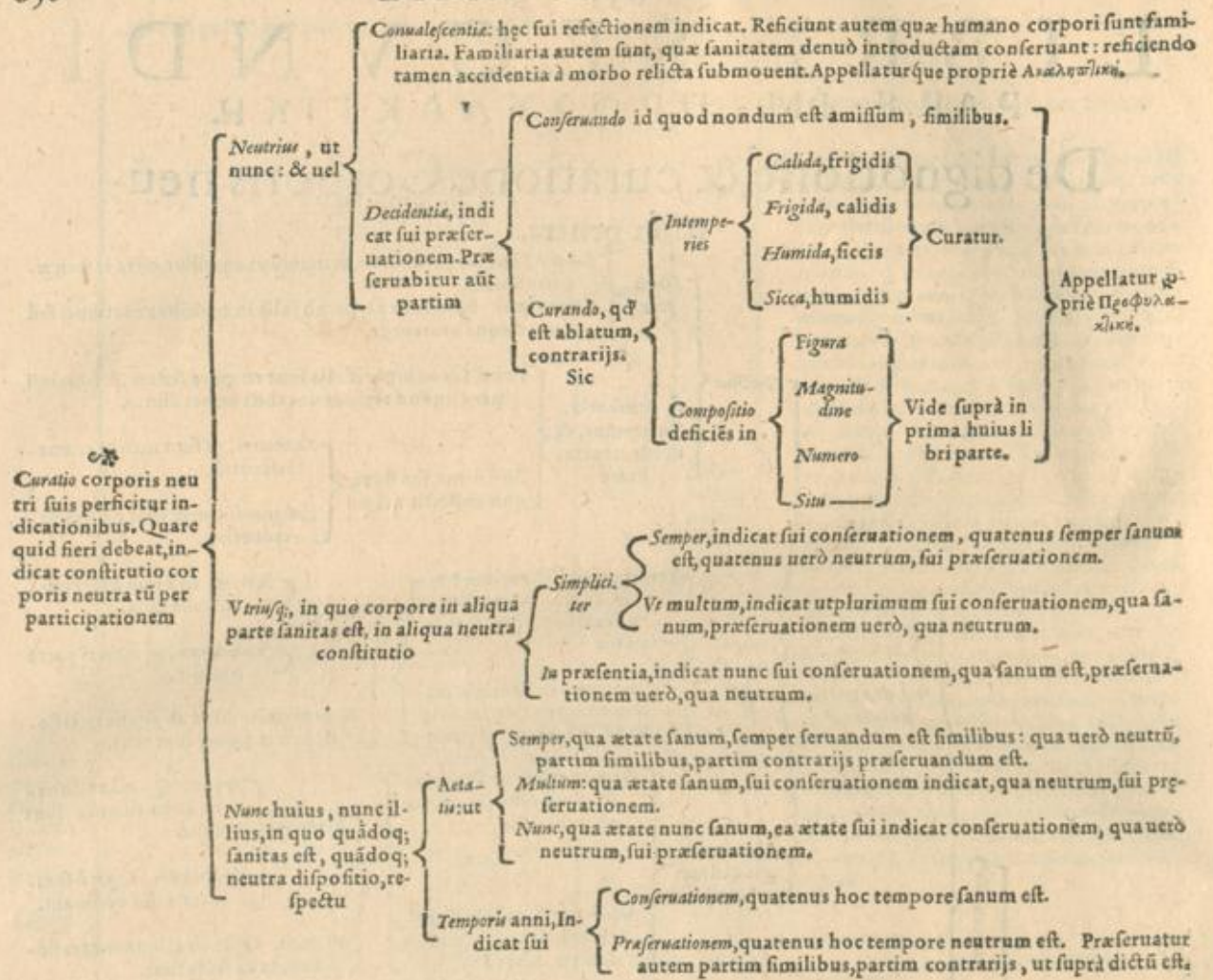
LIBRI SECVNDI

PARS III. ΠΡΟΦΥΛΑΚΤΙΚΗ.

De dignotione & curatione Corporis neutri in genere.

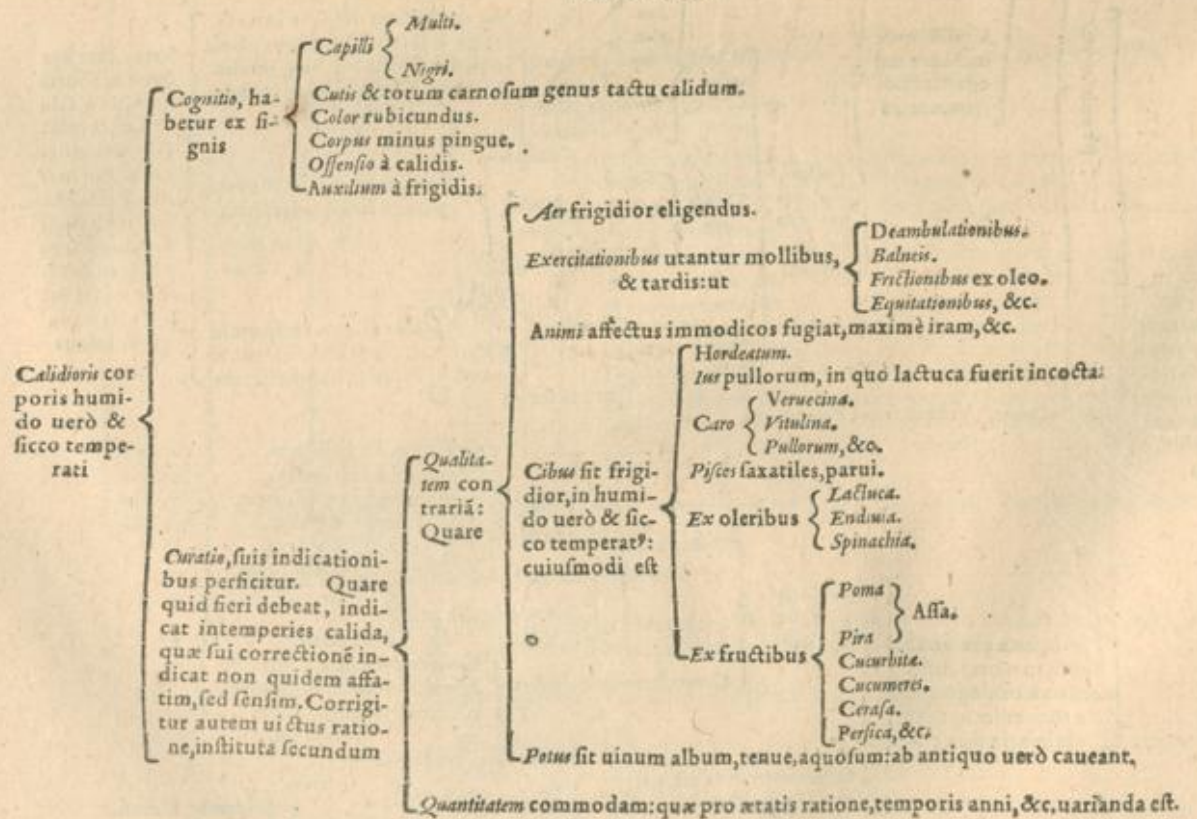

¶ *Hæc* de cor- poribus salu- bribus & insa- lubribus, nunc de neutris agē- dum uenit, tū in

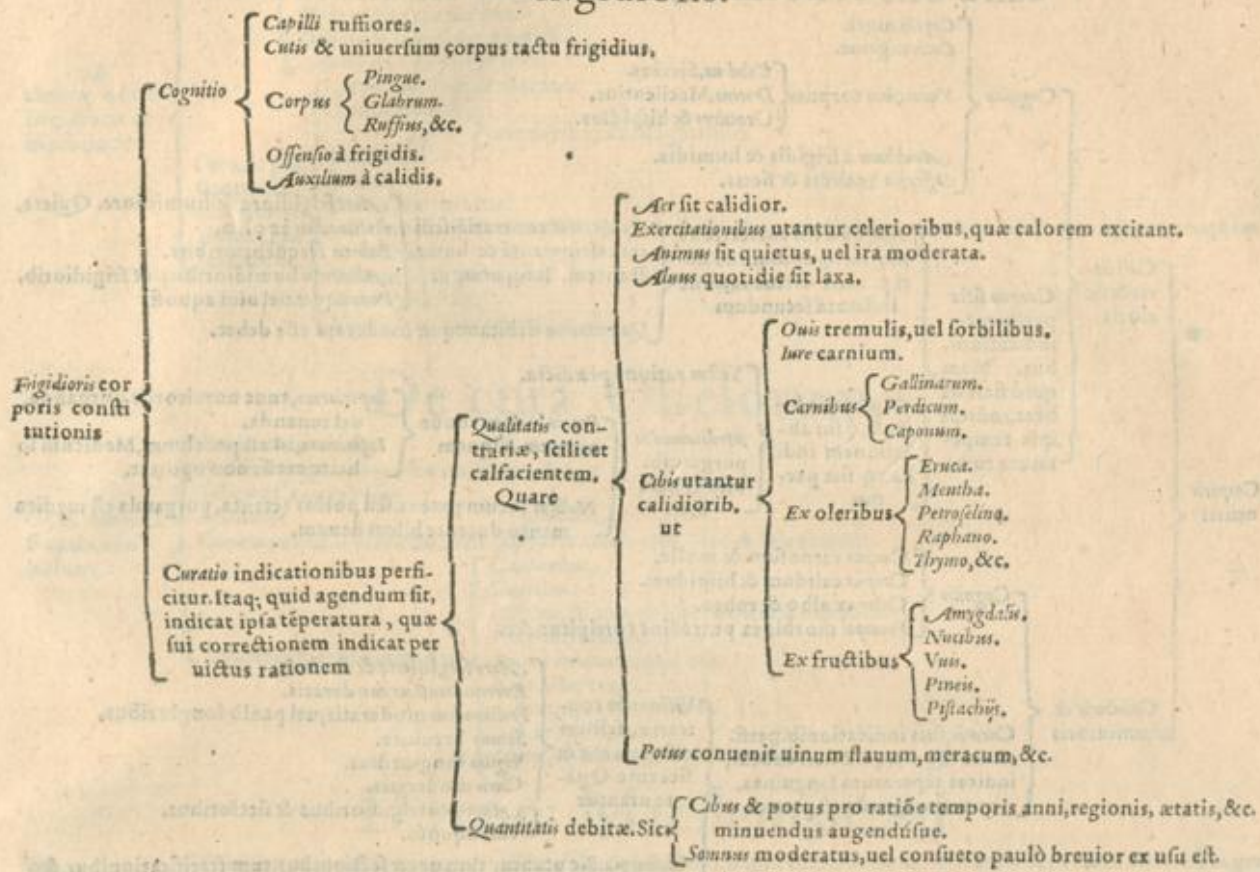
Curatio corporis neutri suis perficitur indicationibus. Quare quid fieri debeat, indicat constitutio corporis neutra tunc per participationem

De cognitione & cura Corporis neutri calidioris.

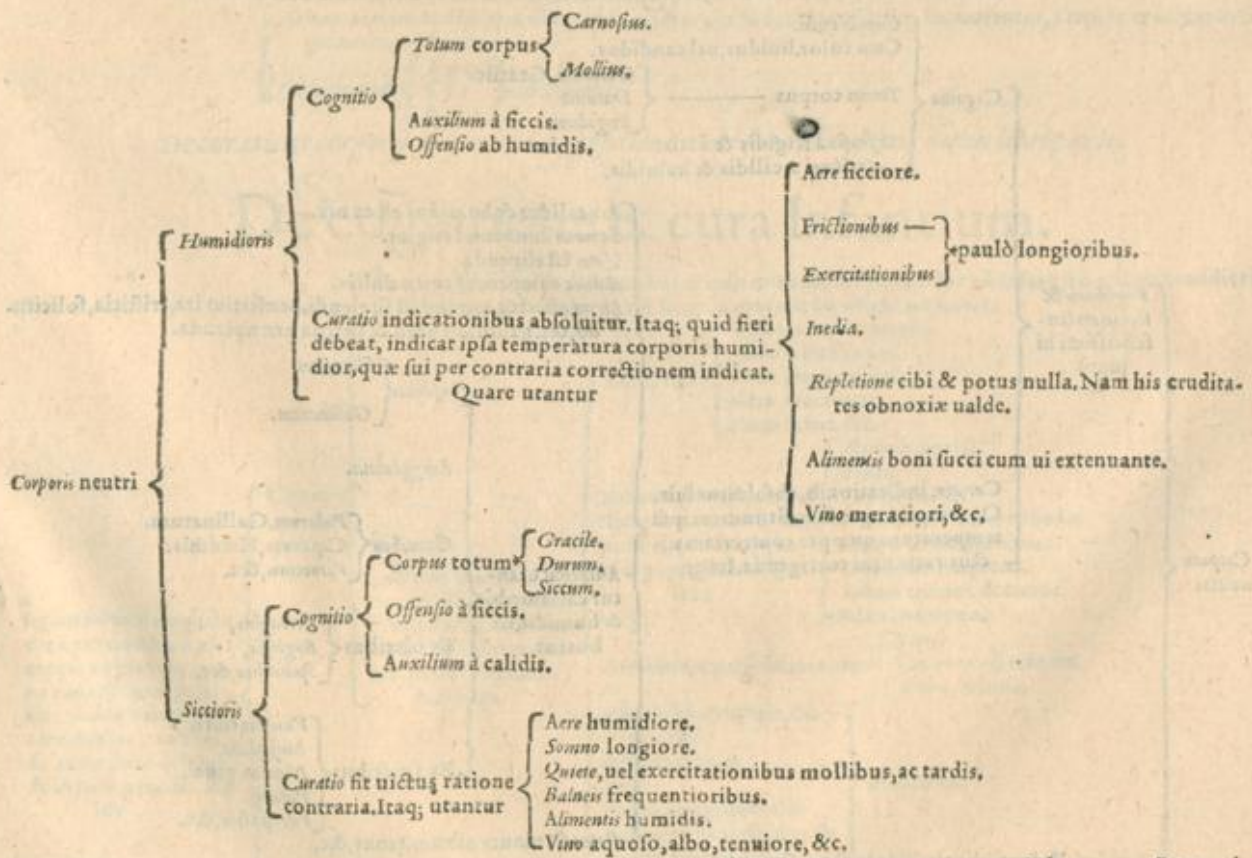

De

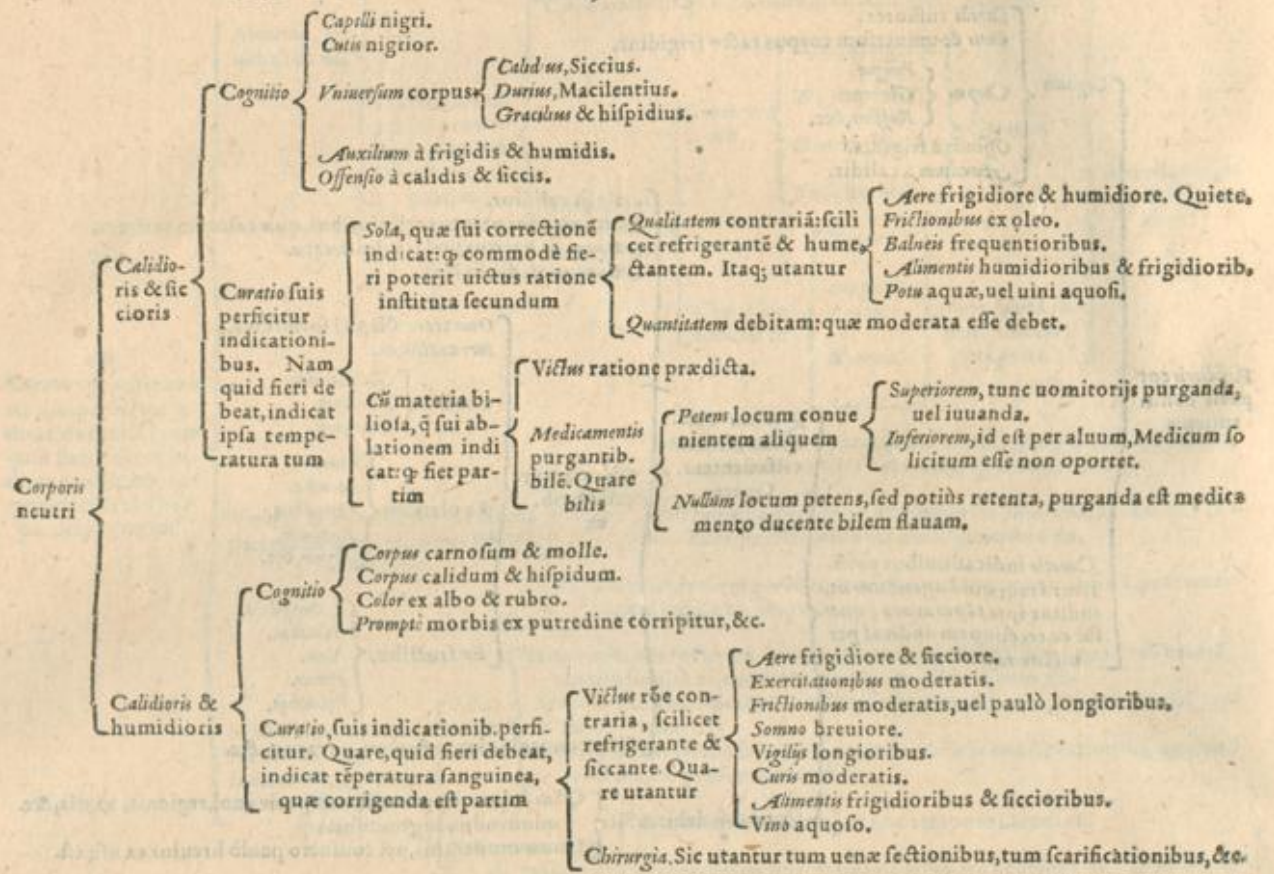
De cognitione & cura Corporis neutri frigidioris.

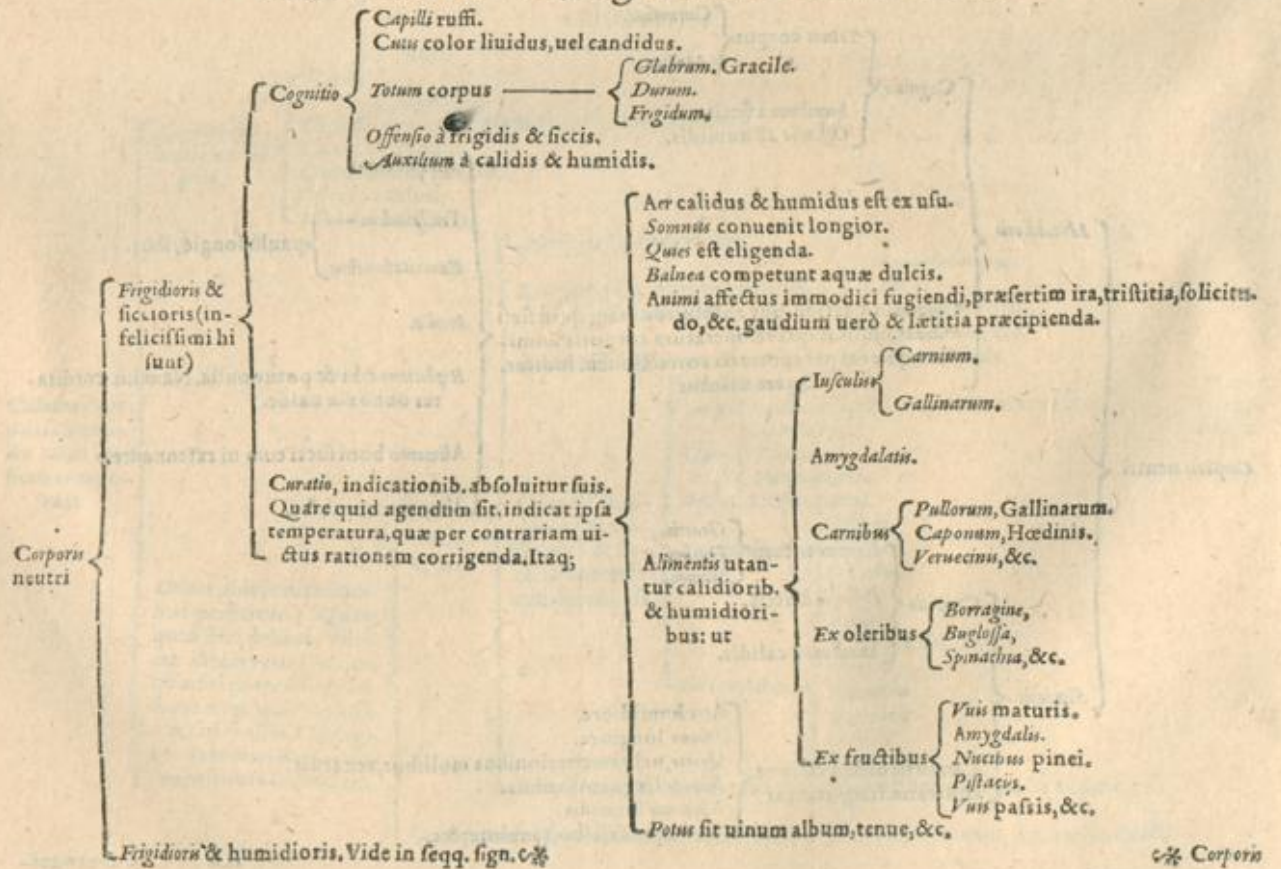
De cognitione & cura Corporis neutri, humidioris & siccioris.

De cognitione & cura Corporis neutri, calidioris & siccioris, calidioris & humidioris.

De cognitione & cura Corporis neutri, frigidioris & siccioris, frigidioris & humidioris.

☞ Corporis

Corporis neutri frigidioris & humidioris
 Cognitio {
 Capilli ruffi.
 Corpus {
 Glabrum, Album.
 Molle.
 Craffum & pingue.
 Color ruffus aut liuidus.
 Offenfio à frigidis & humidis.
 Auxilium à calidis & ficcis.
 Aere calidiore & ficcior.
 Exercitationibus
 Frictionibus } *celerioribus & longioribus.*
 Inedia.
 Evacuatione pituitæ.
 Alimentis boni succi, calidioribus & ficcioribus, ut auibus, phasianis, perdicibus, afsis potius quam elixis.
 Vino antiquo, meraco.
 Somno breuiore.
 Vigilijs & curis longioribus, &c.
 Cura, fit per contrariâ. uiuendi ratione. Quare utantur

De cura Obesorum.

Obefa corpora si extenuari uolunt,
 {
 Exercitatione multa
 Frictione magna cum oleo anethino & sale
 Balneis ex aqua & sale
 Insolatione
 Carnam omnino dimittant, aut cappareas cum aceto, oleo & sale sumant.
 Capparis.
 Ciceribus.
 Oleribus, & quæ citò per uentrem descendant.
 Pane fuffuraceo.
 Piperis frequentioris ufû.
 Vino albo tenui.
 Aceto aqua temperato.
 Sale multo in cibis.
 Omni, in fuma, uictu exiccanté.
 } *utantur.*
Cibo utantur extenuante: ut

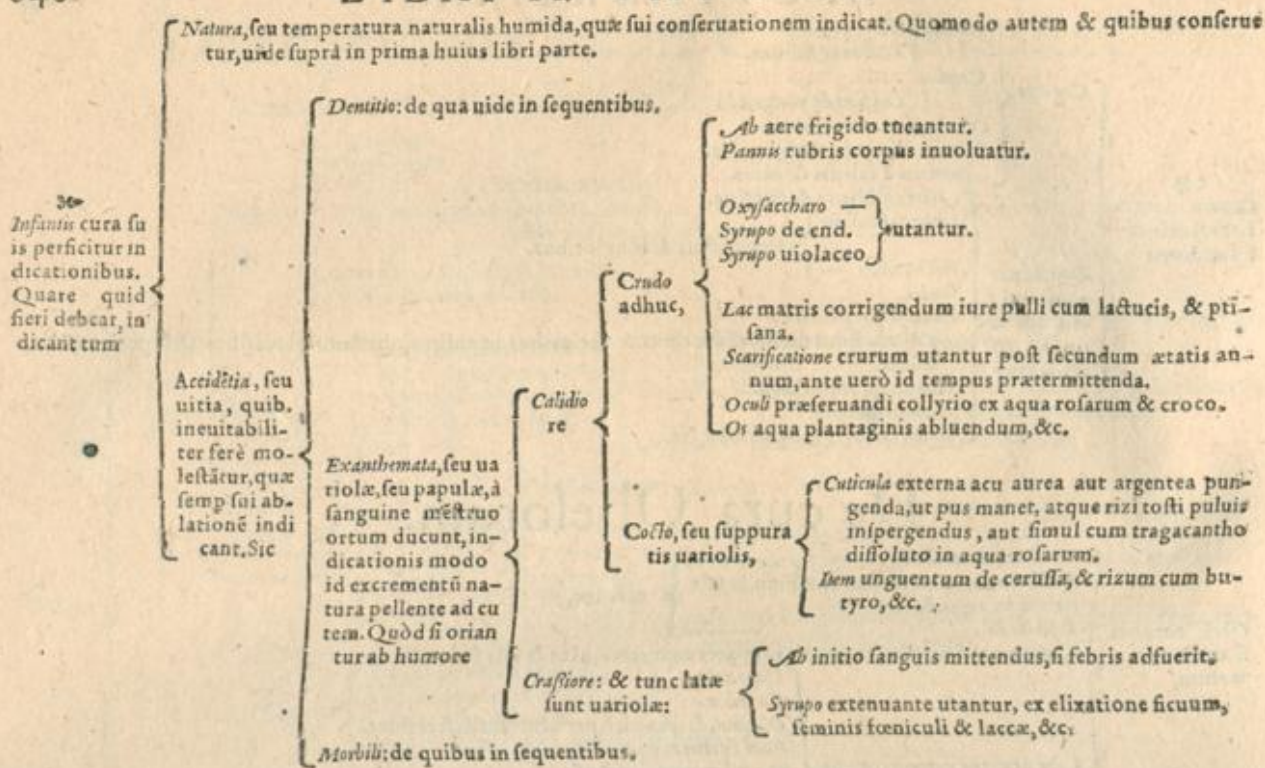
De cura Macilentorum.

Corpora macilentia si crassiora fieri uolunt,
 {
 Primò intemperies eorum corrigenda est, aut obftructio, si quæ fuerit in caufa, referanda. sunt enim admodum graciles biliofi, aut melancholici, &c.
 Cibus boni & multi succi utantur.
 Vinum bibant dulce.
 Frictiones mediocres, & oportune cum linteis asperis adhibeantur, quæ usq; ad carniæ tumorem & ruborem perducant, & non ultra.
 Exercitationes sint breues & non celeres.
 Balneis aquarum dulcium utantur, in quibus nec fudent, nec diutius immorentur, à tepida exeuntes in frigidam ingrediantur.
 Totum corpus {
 Tropace
 Cera
 Pice } *inungatur.*
 }

De curatione corporis neutri in compositione, uide supra in prima huius libri parte.

De cognitione & cura Infantium.

Infans ad eam magnitudinē perductus, ut alimenti copiam in utero capere non possit, aut etiam aërem inspirare cupiat, calcitrat, & acetabula distripit, & in lucē prodit. Huius
 Cognitio {
 Nature. Est humidæ temperaturæ, quò enim partui proximior est infans, eò etiam humidioris est naturæ, cum ex semine & sanguine menstruo originem ducat,
 Septimus ætatis mensis.
 Multa salua in ore.
 Dolor gingiuarum.
 Febres succedunt.
 Venter laxus, &c.
 Exanthematum (quæ pustulæ & uariolæ & papulæ appellatur) quorum præcedentia signa sunt
 Rauedo uocis.
 Tuffus.
 Capiti dolor.
 Oculorum & faciei rubedo.
 Lachrymarum defluxus.
 Sternutatio frequens.
 Subitus tremor & timor.
 Febris continua.
 Morbilorum: uariolæ minores {
 Biliofa.
 Cum exasperantes.
 Rubes coloris.
 Vlcerum capitis, oris, &c.
 Pediculorum
 Inflammationum
 Tuffus
 Vmbilici prominentiæ
 Relaxationis intestini recti
 Excorticatum, &c.
 } *manifesta.*
 }
 Cura. Vide in seqq. sign. 30

De curatione Morbilorum.

Morbili, sunt uariolæ quædam minores, & quæ cuti non prominent, sed biliofæ sunt, cutim tantummodo exasperantes. Sunt autem rubri coloris, & ad pallorem inclinantes. Eandem habent curationis speciem, quam Exanthemata, nisi quod ualentius refrigerari expedit. Syrupus ex acetosa, aut uua acerba, aut acido limonum utantur.

De cura Dentitionis.

Dentitio curatur, si

- A masticatione durorum abstineant.*
- Maxilla infernæ oleum chamomelinum cum lanis illotis admoneatur.*
- Gingine cum terebynthina & oleo chamomelino cum panno linteo leuiter fricentur, & aqua calida infundantur, &c.*

De cura Ulcerum capitis, oris & aurium.

Capitis, quæ Ichores dicuntur (quibus crusta adnascitur, ex pure manante resiccato: quædam autem sunt melicerides, siue faui) tali puluere perficitur:

- ℞. Mellis ℥. iij.*
- Arcia ℥. ij.*
- Myrrha ℥. j.*
- Aloes ℥. s.*
- Misce, & fiat puluis, siccus inspergendus, aut cum melle uel uino linendus.*

Oris, quæ Aphthæ dicuntur (ex lactis acrodine aut faldine oriuntur) perficitur collutione oris cum aqua aut succo plantaginis, aut aqua lactuæ cum fortiore fricatione: si fordida, melle rosaceo.

Aurium, absoluitur cum alumine, uino nigro astringente diluto: aut puluere rosarum, aluminis & myrrhæ, cum sapa & aceto mixtis & impositis.

De cura Pediculorum.

Pediculus medetur tale unguentum:

- ℞. Lithargyrj ℥. j.*
- Staphydis agricæ ℥. j. s.*
- Cum oleo & pauco aceto fiat unguentum, quo liniantur.*

De cura

De cura Inflammationum oculorum & aurium.

- Inflammationi {
 Oculorum medetur { *Lycium* dissolutum in aqua rosarum, oculis instillatum.
Collyrium ex cerussa & tragacantho, in lacte dissolutum & instillatum.
Lac mulieris instillatum.
 Aurium conuenit { *Oleum* rosaceum, in quo intestina terræ fuerint seixa, & instillatum.
Rosaceum cum mulieris lacte.
Rosaceum cum oui albo instillatum.

De curatione Tussis infantium.

- Tussi infantium conueniunt { *Succus* glycyrrhizæ.
Mel depumatum.
Nuclei pini cum melle.
Penidæ, &c.

De cura Umbilici prominentis.

- Umbilici prominentia curatur emplastro aut ex { *Resina* terebynthia cum myrrha.
Mastiche, myrrha, & iadano.
Terebynthia, *mastiche*, & *alumine*.
Alumine & melle.
Melle & cumino, appositum & obligatum.

De cura Prominentiæ intestini recti.

- Intestini recti prominentiam seu relaxationem curat, aut { *Sacculus* ex floribus chamæmeli calidus, & uino inspersus.
Semen nasturtij tritum cum butyro.
Vinum, in quo malicorium ebullierit calidum.

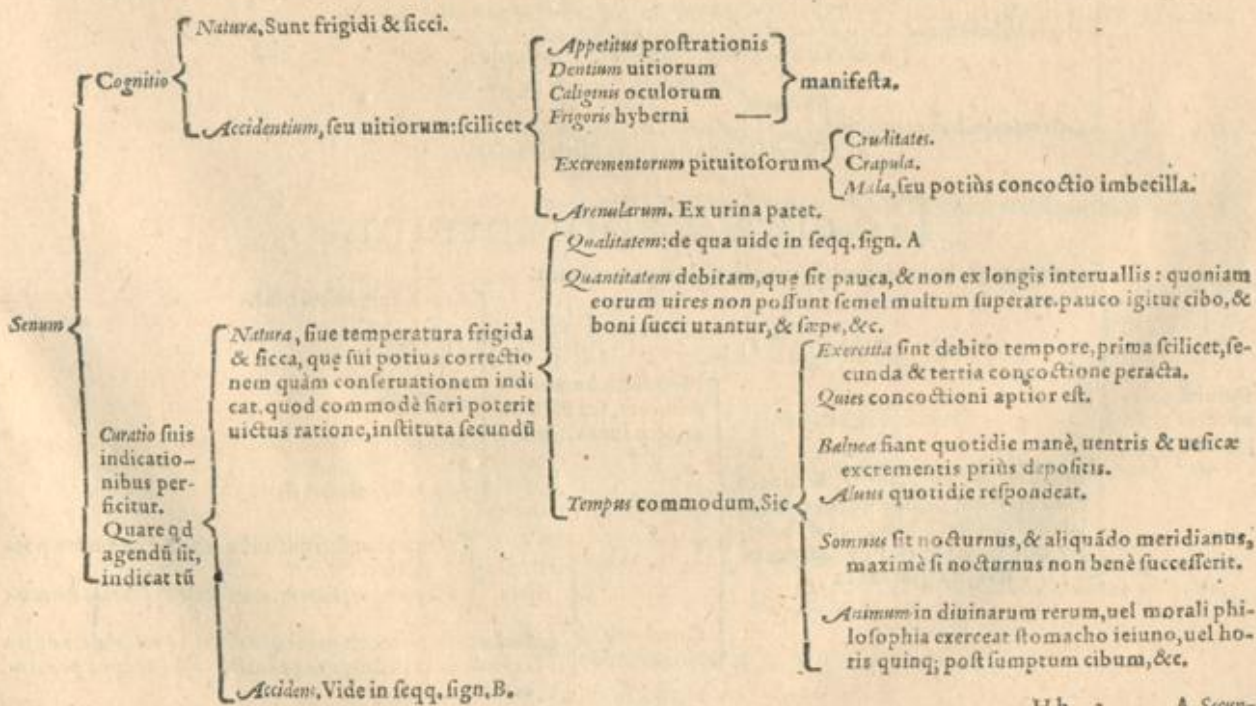
De cura Terroris in somno.

- Insomnia terroris plena curantur { *Melle* lincto.
Ciborum abstinentia.
Suppositorijs ex melle tosto, &c.

De cura Excoriationum genitalium partium.

- Excoriationes partium genitalium ob urinae acridinem, curantur { *Sebo* hircino.
Pulvere myrthi.
Linimentis conceptis, &c.

De cognitione & cura Senum.

		<i>Aer, quem inspirat, ad humiditatem aliquam declinet: frigidum uerò uitet.</i>
	Exercitationes fiant per	<i>Ambulationes, Equitationes, Vehiculos, Consuetas opera:</i> } quoniam calorem excitant, fuligines expellunt,
A. Secundum qualitatem contrariā: scilicet calefacientem & humectantem. Itaque	Inanitiō fiat per	<i>Balnea aquæ dulcis tepidæ. Frictiones ex oleo tepido. Aluum quotidie semel ad minus natura, uel arte. Phlebotomiam nequaquam, Venerem nullo modo:</i> } quoniam senibus, tanquam uenena, inimica sunt.
	Somnus fit longior, quoniam interius corpus humectat.	<i>Animi affectus uehementiores uitent, sed læti uiuant, atq; in diuinarum rerum contemplatione, in sacris uoluminibus, & Philosophia morali animum exercent recreentq; &c.</i>
	Cibus fit humectans, calefaciens & reficiēs, cuiusmodi sunt	<i>Panis triticeus modicè fermentatus & in clibano coctus, cum melle aut butyro esus prima mensa. Gallinarum Pullorum Caponum Veruicina Vitulina. Juscula carniū. Butyrum recens. Pisces saxatiles, &c.</i> } elixa: quibus temporibus frigidis aromatica miscenda.
	<i>Potus sit uinum ætatis medio cras, purum, album, uel fuluum, suauiter olens, saporis medij inter omnes qualitates.</i>	
	Appetitus prostratus: qui curatur	<i>Capparis ex oleo & aceto. Oluis salitis, &c.</i>
	Excrementorum pituitosorum copia: quibus confert	<i>Mel despumatū, uel in quo conditæ fuerint pastinacæ. Vinum mulsū. Resina terebynthia ꝑ. S. cum saccharo aut melle sumpta. Beta ex oleo & aceto. Clyster ex Maluarum elixatione, & melle & oleo. Iure intestinorum & oleo.</i>
B. Accidentia, seu uitia, quibus molestantur senes, sunt	Dentium uitium:	<i>A cibis Putridis & duris } abstineant. Stuporem inducentibus } Cibo sumpto, præsertim dulci, dentes uino abluant. Si quid dentibus hæserit, id lentisco, aut salice detrahant.</i>
	Caligo oculorum	<i>Oculos manè à somno frigida sæpius lauent, & quandoq; aqua fœniculi, ad mundandas lippas & sordes, & membranas extergendas. Oculos nimia lectione non fatigent. Literas minutas non legant. A cibis, qui diutius in uentre morantur, aut in ipso corrumpuntur, aut crassi succi sunt, & frigidæ naturæ, abstineant, & ab his, qui capiti fumum mittunt, uti porrum, cæpa & eruca, &c. Deambulatione in hortis uiridibus utantur. Aurium tordes frequenter mundent, atq; eisdem oleum amygdalarum dulcium instillent.</i>
	Frigus hybernum:	<i>Tempore hyberno, pannis, pellibus, & serico induti incedant, Calceati duplicatis soleis incedant. In calidis hypocaustis habitent, uersenturq;.</i>
	Arenale: quibus conuenit	<i>Vinum mulsū. Pallidum. Vinum, in quo betonica fuerit infusa, &c.</i>

De cura Laborantium.

Qui uitā in laboribus agūt, probādi sunt, an	Sani per eos labores degant: & tunc in eisdem permaneant.	<i>Balnea, si eis assueuerint. Frictionibus, Sudoribus, Inedia. Cibo pauci alimenti.</i>	
	Morbus facillè corripiantur, & tunc in alios mutandi ueniūt: nisi per omnes labores consimili modo malè habeant: tunc enim in prioribus mancant. Itaq; si ægrotent ex	Plenitudine humorum omnium, seu Plethora, utendum eis erit	<i>Alterantibus, si crudi adhuc fuerint humores peccantes. Purgantibus, si præparati & cocti fuerint humores.</i>
		Cacoehymia, tunc utendū	<i>Alimentis, quæ humoris generationi sint aduersa: deinde ita instituendus uictus, ut à prædicto lapsu corpus præseruetur.</i>

De

ΠΡΟΦΥΛΑΚΤΙΚΗ.
De cura Ociosorum & Captiuorum.

643

Ociosi atq; incarcerati ta-
lem uiuendi rationē ob-
seruent:

Frictionibus crurum & brachiorum atq; totius corporis utantur.

Aluus quotidie respondeat, arte uel natura.

Cibus sit facilis concoctionis, & non
multi nutrimenti, ueluti sunt

Carnes auium.

Pisces.

Uera carniū.

Olera.

Fruētus.

Abstineant à carnibus porcinis, bubulis, ac in summa à crassis, & glutinosis cibarijs, & his, quæ crudos humores coaceruant.

Vino albo utantur, &c.

De cura Iter agentium.

Antequam iter ingrediatur, corpus mundum esse decet: ita ut nec plethora, aut cacochymia laborent, aut ab eisdem antè liberentur, ne ex longo itinere in morbum incidant.

Iam iter aggressuri, cibum non accipient, neque bibent, ne alimentum corporis commotione distribuatur crudum.

Temperato, sic
regedi sunt:

Ambulantes corpus intingere debent, & ualidè lata fascia lumbos ligare ad ilia usq;, baculoq; innitètur, siue ad ascendendum, siue ad decliua loca peragenda.

Equitantes uincto corpore prædicta fascia, ualidè uentrem inferiorem & inguina apprehendent, & in anteriori sedis parte, molle aliquod, ut puluinar, aut uestem pelliceam apponent, cui brachijs & manibus corpus stabiliant, & firment.

Cibus sit boni succi, non multus, postquam in hospitio quieuerint, iam sedata corporis agitatione, Potus uerò sit uinum dilutum.

Iter agentes
tempore

Cibus aliquem accipient, antequam iter aggrediantur, refrigeratis facultatis, ut pirum aut cucurbitam saccharo conditam.

Caput à sole teneatur umbella, & totum corpus pallio ex corijs hirci probè paratis.

Osi sæpius frigida abluant.

Lento incedant motu.

Aestiuo, hu-
iusmodi ui-
ctu utatur:

Ad hospitium perueniētes faciem aqua frigida abluant, & crura & pedes tepida. Inuenis in frigida nates, puer uerò seu senex in tepidam ingrediatur.

Deinde lactucam edant ex oleo, aceto & pauco sale, & cibo boni succi, non multo utantur, & refrigerante. Potus sit uinum ualde aquosum, seu dilutum.

Intemperato:
uidelicet

Ad sitim sedandam ferāt portulacam aut lactucam in ore, aut lapillos terfos, aut cristallum, & taceant, & ore clauso respirent, & rosas ac uiolas odorent, &c.

Cibus accipient antequam iter aggrediantur, tum salsamento calido, ut pulli aut gallinæ carnem assam, cum pipere aut caryophyllis, aut allijs.

Vinum ualidum & meracum bibant.

Hyberno, sic
gubernandi
sunt:

Totum corpus linteis pannis & pellibus induant, & corijs hircorum, & crura ocreis supra caligas laneas muniant.

Ad hospitium peruenientes, & refrigerati, nō statim ad ignem accedant, sed primum deambulēt in loco non frigido, & manus fricent.

Cibo & potu utantur, ut suprā dictum.

De cura Nauigantium.

Nauigantes insueti, & multi, qui in curru aut lectica gestantur, facilè ad uomitum pronocantur. His nullo remedio opus esse uidetur. quoniam per eum corpus à redundantia humorū euacuatur. Verùm à uomitu expediet corpus pane, & lentibus excorticatis ex aqua & aceto elixis alere, & uinū bibere, cui aliqua astrin- gendi uis insit, boni odoris, sed paucae quantitatis. Sunt etiam, quibus uomitum cohibere placet, quem moleste ferunt. His præcipiendum,

Ne aquam aspiciant.

Pro offam panis ex uino odorato accipiant.

Ut syrupum de mentha sumant.

Ut pomum odoratum cum aniso, aut malum co- toneum, & bonos odores naribus admoue- ant, &c.

FINIS TERTIAE PARTIS
Libri secundi.

Hb 4